

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Jussila, A. (2022) Oppivelvollisuuden laajentuminen loi TUVAn. TAMKjournal. 9.12.2022.

URL: <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/pedagogiset-ratkaisut/oppivelvollisuuden-laajentuminen-loi-tuvan-ari-jussila/>

Oppivelvollisuuden laajentuminen loi TUVAn | Ari Jussila

9.12.2022

TAMKjournal | TUVA-koulutus on uusi koulutus perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välissä. Se vahvistaa nuorten pysymistä mukana koulutusjärjestelmässä ja ohjaa heitä kohti tavoitteitaan. Toisaalta TUVA-koulutuksesta on tullut osa oppivelvollisuuden toteuttamista. TUVA-koulutukseen ohjataan koulutuksesta putoavia opiskelijoita. Siksi TUVA-koulutus on paikka, jossa rakennetaan hyvin erilaisten opiskelijoiden uran jatkumoa.

Oppivelvollisuuden laajentaminen tämän vuosikymmenen ensimmäisinä vuosina (ks. esim. Jussila 2022) uudisti myös perusopetuksen ja toisen asteen väliin sijoittuvia koulutuksia. Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA), lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA) ja perusopetuksen lisäopetus (kymppiluokka) poistuivat ja niiden tilalle muodostuu yksi ainoa koulutus, tutkintoon valmentava koulutus (TUVA). Työelämään valmentava koulutus (TELMA), joka on tarkoitettu erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille, säilyy edelleen (L531/17, §7).

TUVA-koulutuksen toteuttaminen alkoi 1.8.2022 (Kukkonen, Seppälä & Jussila 2021) ja siitä säädetään lailla tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (L1215/20). Opetushallituksen määräyksen (2021, 1) mukaan *”tutkintokoulutukseen valmentava koulutus on tarkoitettu oppivelvollisille ja muille ilman toisen asteen tutkintoa oleville, jotka tarvitsevat valmentavaa koulutusta, opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame ja opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen tai sitä vastaavan koulutuksen muulla kielellä kuin suomeksi, ruotsiksi tai saameksi.”*

TUVA-koulutuksen järjestämislupa voidaan myöntää lukiokoulutuksen järjestäjälle, ammatillisen koulutuksen järjestäjälle tai yhteisölle, jolla on perusopetuksen järjestämislupa (L1215/20, §2). Koulutuksen järjestäjällä tulee olla yhteistyöverkosto, jotta opiskelija voi korottaa perusopetuksen arvosanoja tai tehdä lukion tai ammatillisen koulutuksen opintoja. TUVA-koulutuksessa tehdään eri koulutusmuotojen välistä yhteistyötä.

TUVA-koulutuksen tavoitteet

Laissa määritellään, että TUVA-koulutuksen tavoitteena on antaa valmiuksia hakeutua toisen asteen koulutukseen ja edellytyksiä suoriutua siitä. Opetushallitus määrää koulutuksen perusteissa (L1215/20, §12) koulutuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Koulutukseen kuuluu yhteinen osa nimeltään opiskelu- ja urasuunnittelutaidot (laajuus sovitaan opiskelijan tilanteen mukaan). Tämän lisäksi valinnaisista opinnoista valitaan opiskelijalle oman ohjelman mukaisia opintoja. (Opetushallitus 2021, 3.)

Koulutuksen perusteet mahdollistavat opiskelijoille hyvin erilaiset valinnat ja helpottavat oman henkilökohtaisen opiskeluohjelman laadintaa. TUVA-koulutuksen laajuus on 38 viikkoa ja kesto enintään yksi vuosi. Kestoa voidaan poikkeustilanteessa jatkaa (L1215/20, §11). Mielenkiintoista on, että koulutuksen laajuuden määrittely poikkeaa perusopetuksen viikkotunneista, lukion opintopisteistä tai ammatillisen koulutuksen osaamispisteistä. Näillä kaikilla koulutusmuodoilla on erilainen tapa ilmaista koulutuksen laajuutta.

Koulutuksen tavoite on selkeä, ymmärrettävä ja merkityksellinen. Tavoitteena on, että nuorella on tulevaisuudessa toisen asteen koulutuspaikka. Koulupaikka voi olla lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa (eri tutkintovaihtoehtoineen), ja edellä mainituissa koulutuksissa painottuvat erilaiset taidot ja vaatimukset. Lisäksi mahdollisuudet päästä koulutukseen vaihtelevat. Opiskelijan tavoitteena TUVA-koulutuksen aikana voi olla esimerkiksi

- varmistaa pääsy haluamaansa toisen asteen koulukseen (esim. arvosanojen nosto)
- parantaa valmiuksia opiskella toisen asteen koulutuksessa (esim. kielitaito)
- löytää itselle sopiva koulutusala (keskeytyneet opinnot tai epätietoisuus valinnoissa)
- opiskelukunnan ja toimintakyvyn parantaminen (elämäntilanne ja/tai terveys).

Miten opiskelijakohtaisiin tavoitteisiin päästään? Matkalla on tärkeää tietää, mistä lähdetään liikkeelle, jotta voidaan muodostaa reitti tavoitteeseen. Sama ajatusmalli toimii TUVA-koulutuksenkin kohdalla. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (Opetushallitus 2021, 5), johon kirjataan mm. opiskelijan henkilökohtainen tavoite, lähtötilanne ja päivittyvä suunnitelma matkalle kohti tavoitetta.

TUVA-koulutuksessa on opiskelijoita eri lähtökohdista

Oppivelvollisuuden suorittamisessa TUVA-koulutus on tärkeä. Valtaosa nuorista suorittaa tämän laajennetun oppivelvollisuuden joko lukio- tai ammatillisessa koulutuksessa. Ne nuoret, joilla on haasteita toisen asteen koulutukseen hakeutumisessa tai sen suorittamisessa, ovat varsinaista oppivelvollisuuden laajentumisen kohderyhmää. Heitä halutaan pitää koulutuksen parissa, siksi heidän polkunsuunta kulkee usein TUVA-koulutuksen kautta. He voivat hakeutua TUVA-koulutukseen toisen asteen koulutuksen sijaan.

Oppivelvollisuuden suorittamisessa TUVA-koulutus on tärkeä.

On kuitenkin merkille pantavaa, etteivät kaikki TUVA-koulutuksessa opiskelevat ole oppivelvollisuuden piirissä, ja koulukseen voi osallistua myös eri ikäisiä opiskelijoita. Opiskelijat

tulevat TUVAAan erilaisista lähtökohdista ja heillä on omat henkilökohtaiset tavoitteensa. TUVAA-koulutuksessa pyritään rakentamaan jokaiselle omaa henkilökohtaista polkua ja ohjelmaa. Koulutuksen järjestäminen ja suunnittelu on vaativaa, jotta erilaiset, yksilölliset suunnitelmat saadaan sovitettua yhteen onnistuneesti. Tämä haastaa henkilöstön osaamista ja suunnittelutaitoa, kun yhdessä ryhmässä (koulutuksessa) toteutetaan yksilöllisiä ja hyvin erilaisia ohjelmia.

TUVA ohjaa ja sinne ohjataan

Oppivelvollisuuslaissa (§14) kuntien ohjaus ja valvontavelvollisuus vahvistuu. Jos oppivelvollinen ei ole lain mukaisessa koulutuksessa, niin asuinkunnan on ohjattava hänet koulutukseen tai tarkoituksen mukaisen koulutuksen piiriin. Laissa (§15) myös mainitaan, että asuinkunnan on kahden kuukauden kuluessa ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta osoitettava oppivelvolliselle opiskelupaikka tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa, ellei toisen asteen koulutuspaikka ole löytynyt.

TUVA-koulutus on ensisijainen paikka, johon nuoria ohjataan toisen asteen opintojen keskeytyessä. TUVAA on paikka, johon ohjataan tai joka löydetään. TUVAA:n yhteydessä käytetään sanaa koulutus, joka suuntaa ajatukset opettamiseen. Toisaalta TUVAA-koulutus on ohjausprosessi. Koulutuksen aikana selvitetään opiskelijan lähtötilannetta ja valmiuksia, kartoitetaan sopivaa tavoitetta ja rakennetaan parasta mahdollista polkua näiden välille. Tässä on kyse nimenomaan ohjauksesta. TUVAA-koulutus on paikka, jonne ohjataan ja jossa ohjataan (kuva 1).

Kuva 1 Ohjaus ja TUVAA

TUVA-opiskelijoiden parissa työskentelevien kouluttajien on itse tai yhteistyössä opiskeluhoillon kanssa etsittävä tapoja, miten ryhmässä voi vastata ryhmän erilaisuuteen, tunnistaa ja löytää eri tukitoimia (erityinen tuki, opiskeluhoolto) sekä opettaa ja ohjata opiskelijaa. Suuret koulutuksen järjestäjät voivat hieman helpottaa tätä haastetta muodostamalla TUVAA-ryhmiin erilaisia painotuksia kuten suomen kieli tai lukio-opinnot. Yhden ryhmän toteutuksissa tämä ei välttämättä ole mahdollista. Ohjauksen taitoja siis tarvitaan jokaisessa TUVAA-ryhmässä.

TUVA-koulutuksen merkitys

Hallitusohjelmassa oppivelvollisuuden laajentumisella tavoitellaan, että mahdollisimman moni nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon. Ne, jotka eivät sitä ole suorittaneet, ovat pääsääntöisesti hakeutuneet toisen asteen koulutukseen, mutteivät ole saattaneet opintoja loppuun.

TUVA on ensisijainen paikka, johon nuoria ohjataan toisen asteen opintojen keskeytyessä.

Oppivelvollisuuden uudistus tähtää opinnoista putoamisen ja syrjäytymisen ehkäisyyn, ja tavoitteessa voidaan onnistua. Ensinnäkin paremmin onnistunut haku toisen asteen koulutukseen varmistaa pysymisen koulutuksen parissa. Perusopetuksessa on käytössä tehostettu henkilökohtainen ohjaus (ks. esim. Jussila 2022), jonka tarkoituksena on vahvistaa opiskelijan kykyjä ja tukea opiskelijaa jatko-opintoihin hakeutumisessa. Tämä on myös yksi TUVA-koulutuksen tehtävä. TUVA-koulutus on paikka, jossa valmiuksia edetä kehitetään ohjatusti. Koulutukseen voi hakea yhteisvalinnassa, jos tuntee tarvitsevansa lisää aikaa ennen hakeutumista toiselle asteelle. Toiseksi jos opiskelijan opinnot toisen asteen koulutuksessa keskeytyvät eikä uutta opiskelupaikkaa löydy, niin todennäköinen paikka jonne hänet ohjataan, on TUVA-koulutus.

TUVA on putoamisvaarassa oleville keskeinen paikka koulutusjärjestelmässä, johon myös heidän ohjauksensa ja tukensa keskittyvät. Yksilön kannalta TUVA-koulutus on merkittävä mahdollisuus. Se antaa aikaa miettimiselle, kuntoutumiselle, kasvulle ja valmiuksien parantamiselle, jotta edellytykset edetä toisen asteen opinnoissa olisivat parhaat mahdolliset. TUVA-koulutus on oppivelvollisuuden tavoitteiden toteuttamisessa tärkeässä asemassa.

Lähteet

Jussila, A. (2022) Kohti uudenlaista oppivelvollisuutta. TAMKjournal 24.11.2022. Viitattu 28.11.2022. <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/pedagogiset-ratkaisut/kohti-uudenlaista-oppivelvollisuutta-ari-jussila/>

Kukkonen, H., Seppälä, M. & Jussila, A. 2021. VALMAN juurilla – miten nivelvaiheen koulutus yhdistyi? TAMKjournal 9.8.2021. Viitattu 9.6.2022. <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/pedagogiset-ratkaisut/valman-juurilla-miten-nivelvaiheen-koulutus-yhdistyi/>

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017. Viitattu 24.8.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170531>

Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 1215/2020. Viitattu 9.6.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2020/20201215>

Opetushallitus (2021) Tutkintoon valmentava koulutus, määräys OPH-1488-2021. Viitattu 9.6.2022 <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/8360332>

Oppivelvollisuuslaki 1214/2020. Viitattu 25.8.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2020/20201214>

Kirjoittaja

Ari Jussila

Lehtori

Pedagogiset ratkaisut/Ammatillinen opettajakorkeakoulu

TAMK

ari.jussila@tuni.fi

Kuvituskuva: Unsplash/Dakota Krupp